

Terenska iskustva u sustavnoj deratizaciji na području Krapinsko-zagorske županije

Ivan Lipovac

Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije

Ključne riječi: deratizacija, Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije

Sukladno članku 12 točka 5 Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti na području Krapinsko Zagorske županije provodi se preventivna sustavna deratizacija kao posebna mjera za sprečavanje i suzbijanje zaraznih bolesti.

U periodu od 2007 godine kada je provedena prva sustavna deratizacija prema Programu mjera sustavne deratizacije za 2007 godinu pa do kraja 2010 godine obavljeno je ukupno 37 sustavnih deratizacija u gradovima i općinama na području županije.

Izvođači su bile ustanove koje ispunjavaju uvjete prema Pravilniku o uvjetima kojima moraju udovoljavati pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije kao mjere za sprečavanje i suzbijanje zaraznih bolesti pučanstva.

Stručni nadzor su izvršili djelatnici Odsjeka za DDD Zavoda za javno zdravstvo Krapinsko Zagorske županije.

S obzirom da se radi o mješovitom nizinsko-brdskom krajoliku, te o pretežito seoskim domaćinstvima koja su raštrkana, deratizacija je bila usmjerena na „kritične točke“ tj. na ona mjesta gdje glodavci imaju uvjete za svoj opstanak. Najčešće su to bili građevinski nedostaci kao što su drveni ili zemljani pod u gospodarskim objektima, pukotine u zidovima, prozori i vrata koja se ne mogu dobro zatvoriti. Česti razlog je bio i neadekvatno pohranjivanje hrane koja je bila lako dostupna štetočinama te krupni otpad, neispravna odvodnja tekućeg otpada i napušteni objekti.

Stručnim nadzorom je u 2010 godini obuhvaćeno 936 privatnih domaćinstava, javne površine, groblja, vodospreme i kanalizacijski sustav kojima upravljaju jedinice lokalne samouprave te se mogu dati sljedeći zaključci:

1. Na području jednog grada gdje se obavljala sustavna deratizacija stručnim nadzorom je utvrđeno da nije obišeno više od 20% domaćinstava, a u onima gdje je bilo potrebe najčešće je postavljana u manjoj količini od propisane tako da deratizacija nije dobila prolaznu ocjenu.

2. „Najzagađenija“ domaćinstva su bila ona čiji su članovi pretežno osobe treće životne dobi i slabijeg socijalno ekonomskog statusa.

3. U gradovima i općinama gdje se deratizacija provodi kontinuirano dva puta godišnje tijekom posljednje tri godine zapažena je manja prisutnost glodavaca.

4. Domaćinstva koja imaju gospodarske objekte koji su propisno izgrađeni, koja na pravilan način skladište hranu na način da bude nedostupna gamadi, te koja vode brigu o sanaciji i čistoći u objektima i njihovom neposrednom okolišu, imali su manju prisutnost glodavaca što potvrđuje da je prevencija temelj uspješne deratizacije.

5. Vlasnicima domaćinstava u kojima je u kojima je registrirana prisutnost glodavaca davani su edukativni leci sa 10 točaka u kojima su opisani preventivni postupci koje provode sami vlasnici.

6. Uočen je porast broja napuštenih objekata u ruralnim sredinama koji postaju žarišta glodavaca, a pristup im je otežan zbog zarasle vegetacije i opasnosti od urušavanja.

7. Najčešće greške kod izvođenja deratizacije bile su: količina, vrsta i način izlaganja meke, kod dokazane prisutnosti štakora parafinska meka nije postavljana ili je bila razlomljena te su zanemarena dvorišta oko gospodarskih objekata gdje je bilo aktivnih rupa koje nisu obišene niti tretirane.

Zaključno najbolji učinak deratizacije postiže se kombinacijom preventivnih (mehaničkih) mjera koje trajno provode vlasnici domaćinstava i kurativnih (kemijskih) mjera koje se provode dva puta godišnje (proljeće – jesen). Kako bi kod vlasnika domaćinstava i vlasnika ostalih objekata porasla svijest o njihovoj odlučujućoj ulozi u provedbi preventivnih mjera, potrebna je i njihova edukacija koju provode djelatnici izvođača i stručni nadzor i to usmenim i pismenim putem.

Ivan Lipovac, dr.med.,
Zavod za javno zdravstvo Krapinsko Zagorske županije,
tel.049/373-624
fax.049/371-213,e-mail
zzjz-krapina@kr.t-com.hr